

Nærheds- og grundnotat

7. februar 2015

Kommissionens forslag til en forordning om håndhævelsesmekanismer til effektiv korrektion af makroøkonomiske ubalancer i euroområdet (KOM(2010) 525)

Resumé

Kommissionen har fremsat to forslag til forordninger, som indebærer et nyt samarbejde om håndtering af makroøkonomiske ubalancer i EU-landene, og som har til formål at styrke det økonomiske samarbejde i EU. Kommissionen foreslår dels indførelsen af en procedure for "uforholdsmæssigt store ubalancer", der bygger på en varslingsmekanisme med et 'scoreboard' bestående af relevante indikatorer, og som kan indebære henstillinger til landene om at gennemføre tiltag, der adresserer ubalancerne, og dels er der fremsat forslag om håndhævelsesmekanismer mhp. effektiv korrektion af makroøkonomiske ubalancer i eurolandene.

1. Baggrund

Udviklingen af makroøkonomiske ubalancer i perioden ledende op til krisen viste sig skadelige for EU-landene, da krisen indtraf. I sin meddelelse og rapport fra 2008 "EMU@10: successes and challenges after 10 years of Economic and Monetary Union" foreslog Kommissionen en bred dagsorden mhp. at forbedre ØMU'ens funktionsmåde, herunder behovet for at udvide den økonomiske overvågning mhp. at opdage og forebygge makroøkonomiske ubalancer på et tidligt stadie. En forbedret landeovervågning blev betragtet som særlig væsentlig på områder som konkurrenceevne og betalingsbalance, idet en række lande havde udviklet ubalancer siden euroens lancering. Fremadrettet sætter Europa 2020-strategien for vækst og beskæftigelse i EU et fornyet fokus på adressering af svagheder i overvågning af de makrofinansielle og strukturelle udfordringer, som krisen har afsløret.

Kommissionen fremlagde den 29. september 2010 en række forslag til retsakter, der skal bidrage til et styrket økonomisk samarbejde i EU, herunder forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om effektiv korrektion af makroøkonomiske ubalancer i eurolandene, (KOM(2010)525).

På Det Europæiske Råd (DER) den 28.-29. oktober 2010 fremlagde Taskforcen under ledelse af DER-formanden og med deltagelse af EU's finansministre en rapport med forslag til styrket økonomisk koordination i EU, som blev endosseret af DER. Kommissionens forslag til retsakter forventes nu drøftet mhp. enighed blandt EU's finansministre.

Forslagene vedr. ændring af forordning 1466/97 (Stabilitets- og Vækstpagtens forebyggende del), forordningen om sanktioner i Stabilitets- og Vækstpagten, forordningen om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer samt forordningen om sanktioner ifm. korrektion af makroøkonomiske ubalancer skal

vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure, dvs. fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet, mens forslaget vedr. forordning 1467/97 (Stabilitets- og Vækstpagtens korrigerende del) skal vedtages efter en særlig lovgivningsprocedure, hvorefter Rådet træffer afgørelse efter høring af Europa-Parlamentet og Den Europæiske Centralbank, ECB. Direktivet om nationale finanspolitiske rammer vedtages med kvalificeret flertal af Rådet efter høring af Europa-Parlamentet.

Målet er, at reformen af det økonomiske samarbejde skal være færdig i sommeren 2011.

2. Formål og indhold

Kommissionen har fremsat to forslag, som har til formål at styrke den multilaterale overvågning, og sikre, at EU-landenes økonomiske politikker adresserer makroøkonomiske ubalancer. Kommissionens initiativ indeholder dels et forslag til forordning om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer i EU-landene, som foreslår indførelsen af et scoreboard og en procedure for uforholdsmæssigt store ubalancer, jf. særskilt nærheds- og grundnotat (KOM(2010)0527), og dels et forslag til forordning om håndhævelsesmekanismer i form af et sanktionssystem, som skal sikre en effektiv korrektion af makroøkonomiske ubalancer i euroområdet (KOM(2010)525), og som kun gælder for eurolande.

Bøder

Kommissionen foreslår, at Rådet efter forslag fra Kommissionen skal pålægge et euroland en årlig bøde på 0,1 pct. af BNP, hvis Rådet vurderer, at det pågældende land, som led i korrektionen af ubalancer, efter udløbet af to tidligere afgivne frister fortsat ikke har 1) gennemført effektive tiltag for at korrigere de pågældende ubalancer i overensstemmelse med henstillingen, eller fortsat ikke har 2) udarbejdet en tilstrækkelig handlingsplan.

Tildelingen af en bøde skal ifølge Kommissionens forslag anses som automatisk vedtaget af Rådet, medmindre et kvalificeret flertal i Rådet beslutter at fravige denne beslutning indenfor 10 dage efter Kommissionens vedtagelse af forslaget. Rådet kan ved enstemmighed beslutte at ændre forslaget.

Kommissionen kan, såfremt der vurderes at foreligge exceptionelle omstændigheder, eller efter anmodning fra det pågældende land, fremsætte forslag om at reducere eller annullere bøden.

Såfremt Rådet vurderer, at et land, som i et givent kalenderår har betalt en årlig bøde, efterfølgende har gennemført effektive tiltag i overensstemmelse med henstillingen, returneres en andel af den indbetalte bøde, som afhænger af hvornår landet har gennemført effektive tiltag.

Bødemidler indbetalt som led i gennemførelsen af sanktionssystemet, og som ikke senere tilbagebetales, fordeles blandt de eurolande, som ikke har igangværende

procedurer for uforholdsmæssigt store ubalancer eller uforholdsmæssigt store underskud.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget har hjemmel i TEUF artikel 136 og TEUF artikel 121, stk. 6, og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure efter høring af den Europæiske Økonomiske og Sociale Komite (EESC). Artikel 136 indebærer, at eurolandene kan vedtage foranstaltninger bl.a. med henblik på at styrke samordningen og overvågningen af eurolandenes budgetdisciplin.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at en effektiv ramme for identifikation og forebyggelse af makroøkonomiske ubalancer ikke i tilstrækkelig grad kan opnås af landene selv som følge af de tætte finansielle og handelsmæssige forbindelser landene imellem, men bedre kan udføres på EU-niveau. Kommissionen er således af den opfattelse, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, og regeringen er enig heri.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Forslaget vedrører kun eurolandene og har således ikke umiddelbart konsekvenser for Danmark.

Initiativer til bredere økonomisk overvågning med fokus på makroøkonomiske ubalancer forventes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, idet overvågningen forventes at kunne identificere skadelige ubalancer på et tidligt stadie.

8. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene støtter generelt en styrkelse af det økonomisk-politiske samarbejde i EU, herunder en bredere makroøkonomisk overvågning.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter en bredere fokus på makroøkonomiske ubalancer i det finanspolitiske samarbejde, herunder forslaget om en advarselsmekanisme med relevante indikatorer samt introduktionen af en procedure for uforholdsmæssigt store ubalancer. En bredere økonomisk overvågning er relevant for alle EU-lande. Det konkrete forslag har hjemmel i traktatartikler, der indebærer, at kun eurolandene har stemmeret. Regeringen noterer sig Kommissionens forslag vedrørende sanktioner for eurolande.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Samlenotat vedr. Kommissionens meddelelse om et styrket økonomisk-politisk samarbejde i EU af 12. maj 2010 blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for ECOFIN den 18. maj 2010. Samlenotat vedr. Kommissionens meddelelse af 30. juni 2010 blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg forud for ECOFIN den 13. juli 2010. Folketingets Europaudvalg blev endvidere orienteret om status for forhandlingerne i finansminister-Taskforcen i forbindelse med forelæggelsen af ECOFIN den 8. juni 2010 og ECOFIN den 7. september 2010 og blev forelagt samlenotat vedr. udkastet til Taskforce-rapport til forhandlingsoplæg i forbindelse med forelæggelsen af ECOFIN den 19. oktober 2010.